

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2025.59.340309>

УДК: 343.2+343.13

О. С. Гаджук, доктор філософії у сфері правознавства,
адвокат, керуюча партнерка
АО «Юридична компанія «ГАДЖУК І ПАРТНЕРИ»
e-mail: o.hadzhuk@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-0185-9415>

УГОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЯК КОМПЛЕКСНИЙ МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ

У статті розглянуто угоди у кримінальному провадженні в аспекті міжгалузевого зв'язку між кримінальним правом і процесом. Проаналізовано теоретичні дискусії щодо співвідношення понять «комплексний правовий інститут» і «міжгалузевий правовий інститут». Доповнено новими аргументами теоретичну позицію, згідно з якою комплексний правовий інститут не завжди має міжгалузеву ознаку. Вироблено авторську позицію щодо поняття «комплексний правовий інститут». Визначено, що комплексним є певний цільний, єдиний об'єкт (явище), утворений окремими частинами, що пов'язані одне з одним загальним задумом або призначенням. Доведено, що правовий інститут може одночасно мати ознаки комплексного і міжгалузевого. Встановлено, що угоди у кримінальному провадженні є таким правовим інститутом, що поєднує в собі ознаки як комплексного, так і міжгалузевого. Розмежовано види угод у кримінальному провадженні з огляду на правові наслідки, які вони тягнуть.

Ключові слова: кримінальне право, кримінальний процес, міжгалузеві зв'язки, комплексний правовий інститут, міжгалузевий правовий інститут, угода про примирення, угода про визнання винуватості, кримінально-правовий компроміс.

Постановка проблеми. Досягнення компромісних домовленостей під час перемовин сторін правового конфлікту і їх оформлення у виді угод є усталеною практикою переважної більшості народів, що населяють нашу планету. Історико-правові розвідки доводять – генеза правовідносин щодо пошуку сторонами конфлікту компромісу є доволі давнім досвідом. І хоча дослідники не змогли знайти перші угоди про примирення між потерпілим і обвинуваченим чи про визнання обвинуваченим своєї винуватості, вони не сумніваються в існуванні таких правових інструментів і в їх незліченному застосуванні. Як зазначає С. М. Туркота, «свідченням цього є пам'ятки та норми вітчизняного та зарубіжного права як минулих часів, так і сьогодення. Вивчення історії становлення мирного вирішення правового конфлікту підсилює гіпотезу про те, що це є природний і притаманний цивілізованим системам права спосіб» [1, с. 47].

В українській правовій історії теж спостерігається компромісний спосіб додання правових конфліктів [2, с. 146-148]. На такі методи розв'язання кри-

мінально-правових конфліктів звертають дослідники Руської Правди, де була передбачена можливість звільнення від відповідальності особи, яка незаконно розтратила чужі кошти чи майно за умови, що вона зобов'язувалася відшкодувати збитки [3, с. 106].

Згідно з дослідженням М. В. Сіроткіної «механізми досягнення компромісу під час вирішення конфліктів (спорів) як у цивільних відносинах, так і у разі вчинення злочинів притаманні нашому законодавству ще з часів Руської землі. У нормах права того часу прослідковується перевага приватного начала над публічним і відбувається зародження інституту «угод у кримінальному провадженні» шляхом досягнення компромісу між потерпілим, обвинуваченим та державою» [4, с. 2]. Дещо іншого підходу щодо історико-правового розвитку цього інституту дотримується І. Гайворонська, на думку якої примирювальні домовленості за часів Київської Русі швидше були винятком, аніж правилом. Найпоширенішим способом вирішення конфліктної ситуації була кровна помста (що вважалася благородною справою), натомість, примирення зазвичай викликало осуд [3, с. 107].

Наступний розвиток кримінального права характеризувався втратою приватними елементами своєї переваги над публічними і поступовим переміщенням важелів впливу у розв'язанні правових конфліктів до правоохоронних органів чи суду. Найбільший прояв переваги публічних засад кримінально-правового регулювання і відповідної політики припав на радянський період функціонування кримінального закону.

Ухвалений КПК України 2012 р. передбачив більше процесуальних можливостей для реалізації матеріально-правового принципу індивідуалізації кримінальної відповідальності. Однією з таких новел є запроваджений главою 35 КПК України (ст. ст. 468-476) інститут кримінального провадження на підставі угоди, який належить до особливих порядків кримінального провадження. Одночасно з ухваленням КПК України 2012 р. законом № 4652-VI від 13.04.2012 р. до КК України були внесені зміни, пов'язані із запровадженням кримінальним процесуальним законодавством угоди про визнання вини. Зокрема, ст. 65 КК України доповнено частиною п'ятою такого змісту: «5. У випадку затвердження вироком угоди про примирення або про визнання вини суд призначає покарання, узгоджене сторонами угоди» (Законом від 29.10.2024 р. слова «визнання вини» замінено словами «визнання винуватості»). Цим же Законом ст. 75 КК України доповнено частиною 2 такого змісту: «2. Суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням». Знову-таки, у ч. 2 ст. 75 КК України Законом від 29.10.2024 р. слова «визнання вини» замінено словами «визнання винуватості і цю частину статті доповнено таким текстом: «У кримінальних провадженнях щодо корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, якщо сторонами угоди узгоджено звільнення

Виклад основного матеріалу. Питання про існування міжгалузевих правових інститутів вже не тільки актуалізовано вітчизняною теорією права, а й піддано теоретичному осмисленню як у межах загальної теорії права, так і деяких галузевих юридичних наук. Наприклад, у сфері цивільного права це здійснено Л. А. Музиною під час вивчення проблем цивільно-правової політики. Дослідниця, зокрема зазначає: «Для сучасного українського права є притаманними численні міжгалузеві правові інститути, які, у свою чергу, не є частинами комплексних галузей права. Це, наприклад, підвідомчість юридичних справ, докази, представництво, інститути права публічної власності (державної, комунальної) тощо. Існування міжгалузевих правових інститутів не суперечить існуючому поділу системи права на галузі права та правові інститути, це інший вимір вивчення одного й того самого явища – права. Адже об'єктивний характер права передбачає існування не лише галузевих, а й міжгалузевих правових інститутів. Отже, визнання інституту міжгалузевим не є причиною виключення певних норм з тієї чи іншої галузі права. Такі норми залишаються її частиною і водночас є частиною міжгалузевого правового інституту» [24, с. 224-225].

У багатьох дисертаціях з юридичних наук спостерігаються твердження про те, що предмет дослідження належить до комплексних міжгалузевих правових інститутів. Водночас у загальній теорії права питання про комплексні міжгалузеві правові інститути тривалий час окремо не розглядалося на рівні дисертацій, хоча сам цей правовий феномен згадувався у навчальній та науковій літературі.

До прикладу, у підручнику за ред. М. В. Цвіка та О. М. Петришина зазначено, що міжгалузеві правові інститути – це сукупність норм права різних галузей права, спрямована на регулювання суспільних відносин певного виду [25, с. 261]. На думку авторів підручника за ред. С. В. Бобровник, зазвичай кожен окремо взятий інститут права належить до певної галузі права, складаючи її підсистему. Втім існують і міжгалузеві інститути права, що є належними одночасно до двох або більше галузей [26, с. 236]. Виокремлюють міжгалузеві правові інститути й автори підручника за ред. С. Д. Гусарєва і О. Д. Тихомирова. Перелічуючи критерії класифікації інститутів права, автори зазначили, що залежно від елементного складу правові інститути поділяються на: прості (галузеві) – поєднують подібні норми права всередині якоїсь певної галузі права (наприклад, інститут застави в цивільному праві); складні (комплексні, міжгалузеві) – складаються з сукупності відносно відособлених норм права різних галузей і спрямовані на регулювання певної групи (виду) взаємозалежних суспільних відносин [27, с. 141].

У сучасній загальній теорії права вже з'явилися дисертаційні розвідки, присвячені міжгалузевим інститутам. Так, у дисертації М. М. Драгомерецького обстоюється думка, що «міжгалузевий інститут права є різновидом інститутів права, а тому має притаманні їм загальні риси. Водночас під міжгалузевим інститутом права слід розуміти відокремлену сукупність правових норм різної галузевої належності, що регулюють певний вид взаємопов'язаних, близьких за змістом суспільних відносин у межах специфічного правового режиму» [28, с. 4].

Наведена позиція М. М. Драгомерецького майже відповідає визначенню міжгалузевого інституту права, що його запропонували у Великій українській юридичній енциклопедії. Проте уточнюємо – аналізоване поняття формулюється

В межах енциклопедичної статті «інститут права», а як самостійну статтю «міжгалузевий правовий інститут» це видання не пропонує. Розглядаючи класифікацію інститутів права за предметом правового регулювання та галузевою належністю їх норм, автори відповідної статті зазначають: «міжгалузевий інститут права – сукупність відносно відокремлених правових норм кількох галузей права, що регулюють певні види взаємопов’язаних суспільних відносин» [29, с. 190].

У науці загальної теорії права серед спеціалістів виникла дискусія про те, чи є поняття «комплексний інститут права» синонімом поняття «міжгалузевий інститут права». При цьому у деяких підручниках автори уникають протиставлення цих понять і відповідної дискусії, розглядаючи комплексні і міжгалузеві правові інститути як частини іншого збірного поняття, що має більш високий рівень узагальнення. Наприклад, О. Ф. Скакун міжгалузеві та комплексні інститути об'єднує під поняттям «складні інститути права», які складаються із сукупності порівняно відособлених норм права різних галузей і спрямовані на регулювання певної групи (виду) взаємозалежних суспільних відносин. Своєю чергою, прості (галузеві) прямо поєднують подібні норми права усередині якоїсь певної галузі права. На думку вченої, міжгалузевий інститут – це міжгалузева підсистема, що є сукупністю порівняно відособлених правових норм кількох галузей права, які регулюють певні групи (види) взаємозалежних суспільних відносин. Так, інститут власності складається з норм конституційної, цивільної, кримінальної та інших галузей права. Найбільші міжгалузеві інститути права знаходять втілення у відповідній комплексній галузі законодавства [30, с. 305-306].

Проте у спеціальних дослідженнях спостерігаються спроби заглибитися у теорію права і дійти до суті понять «комплексний правовий інститут» і «міжгалузевий правовий інститут», порівнюючи їх, що продукує відповідні дискусії. Так, під час вивчення міжгалузевих правових інститутів Н. О. Левицька доходить такого висновку: міжгалузевий нормативно-правовий інститут відрізняється від комплексних інститутів, оскільки вони мають іншу юридичну природу, призначення й виокремлюються низкою особливостей [31, с. 23-24].

З цією думкою погоджується М. М. Драгомерецький, який зазначає: «У системі права разом із міжгалузевими зв'язками виникають комплексні утворення (комплексні інститути права). Установлено, що фрагментарно міжгалузеві і комплексні інститути права можуть збігатися, якщо в основі інтегруючого фактору лежить нормативно-правовий акт як збірник норм права. Поява міжгалузевих зв'язків викликана насамперед предметом та методом правового регулювання, відповідно, комплексному інституту права не обов'язково притаманна міжгалузева складова частина» [32, с. 21]. Підбиваючи підсумки дослідження, М. М. Драгомерецький резюмує: «у системі права разом із міжгалузевими зв'язками виникають комплексні утворення (комплексні інститути права), що складаються з норм права, які під час регулювання певного виду суспільних відносин проявляють галузеві ознаки щодо предмета регулювання» [32, с. 24]. Тобто науковець формулює ідею, відповідно до якої комплексний характер правового інституту визначається передусім предметом правового регулювання в межах певної галузі права.

Інша позиція представлена у дослідженнях К. М. Гуртової, Н. М. Наумової та деяких інших авторів.

У дисертації Н. М. Наумової звертається увага на спір про термінологічні розбіжності та суперечки, які точаться щодо понять «комплексний правовий інститут» і «міжгалузевий правовий інститут». Авторка обстоює думку про штучний характер дискусії стосовно розмежування цих понять і наголошує, що саме вживання словосполучення «комплексний міжгалузевий правовий інститут» найбільш чітко підходить для описання різногалузевої сукупності норм права, об'єднаних для найбільш повного регулювання щільно пов'язаних одна з одною груп відносин, що тісно стикаються у реальному житті [33, с. 8].

Цю позицію сприймає К. М. Гуртова, яка схиляється до того, що поділ правових інститутів на міжгалузеві та комплексні є штучним, як і наведені ознаки. Авторка уточнює: «Основна причина цього в тому, що ознаки комплексних інститутів цілком екстраполюються на міжгалузеві інститути, як і навпаки. Своєю чергою, утворення та функціонування міжгалузевих інститутів завжди передбачає наявність між їхніми елементами системних зв'язків, адже норми права, що складають подібні інститути не є механічними утвореннями» [34, с. 48].

Дійсно, щоб упевнитися у різному теоретичному навантаженні понять «комплексний» та «міжгалузевий», необхідно їх ясно визначити і порівняти їх сутнісні ознаки. Втім, у наукових працях, в яких, судячи з назви, мало б йтися про зміст відповідних понять, не завжди висвітлюється онтологічний статус поняття. Наприклад, у статті Д. Г. Манька «Міжгалузевість, комплексність, інтегративність як характеристики сучасного права» (2022 р.) автор як певне завдання ставить «дослідити таку характеристику сучасного права як комплексність» [35, с. 10]. Проте замість висвітлення суті цього поняття, увага акцентується лише на закономірностях виникнення тенденцій комплексності у праві [35, с. 10]. Як наслідок, лишається нерозкритим, що саме автор розуміє під поняттям «комплексність» у праві. Отже, К. М. Гуртова має слушну думку про те, що поняття «комплексний правовий інститут» і «міжгалузевий правовий інститут» не зазнали чіткого розподілу у теорії права.

Дослідники питань міжгалузевих правових інститутів і міжгалузевих зв'язків у суміжних галузях юридичної науки теж доходять висновків, що міжгалузевий правовий інститут є різновидом комплексних правових утворень. Так, здійснюючи розмежування схожих понять «міжгалузевий інститут» і «міжгалузевий зв'язок», Л. А. Музика зазначає: «У першому випадку йдеться про різновид комплексних правових утворень, що виникають на перетині суміжних галузей права, на межі галузей права утворюються зони, що регламентують єдині за своєю суттю суспільні відносини. Зазначені відносини характеризуються певними модифікаціями, що обумовлені специфікою тієї чи іншої галузі права» [24, с. 225].

На нашу думку, щоб коректно відобразити суть проблематики співвідношення комплексного і міжгалузевого у праві, необхідно поставити правильні дослідницькі питання.

По-перше, потрібно визначити зміст слова «комплексний» безвідносно до предметної сфери – йдеться про його загальнонаукове і загальнолексичне

значення. По-друге, необхідно дати відповідь на питання: чи існують комплексні правові інститути в межах однієї галузі права, тобто такі, що позбавлені міжгалузевої складової?

Тлумачний словник української мови пропонує таке розуміння поняття «комплексний» - який охоплює групу предметів, явищ, дій, властивостей; який становить комплекс чого-небудь [36, с. 250]. У свою чергу, іменник «комплекс» розкривається як «сукупність предметів, явищ, дій, властивостей, що становлять одне ціле» [36, с. 250].

У словнику іншомовних слів (1974 р.) слова «комплекс» і «комплексний» тлумачиться так: «(від лат. *complexes* – поєднання, зв'язок) – 1) Сукупність предметів чи явищ, що становлять єдине ціле. 2) архіт. Сукупність будівель, пов'язаних загальним задумом, призначенням тощо (напр., санаторний комплекс). «Комплексний» – з'єднаний з будь-чим, складний; той, що являє собою комплекс будь-чого [37, с. 403].

На ґрунті викладеного спробуємо відобразити власне розуміння цього поняття – комплексним є певний цільний, єдиний об'єкт (явище), утворений окремими частинами, що пов'язані одне з одним загальним задумом або призначенням.

У літературних джерелах іноді вдаються до розширеного тлумачення поняття «комплексний» для цілей юридичної науки. Зокрема, на думку Н. М. Наумової, комплексність має інтерпретуватися не лише як певна уніфікованість понять, категорій, правового матеріалу, існуючого в нормативно-правових актах двох чи більше галузей права, але також включає багатоманітність джерельної бази цього елемента системи права (міжнародно-правові акти та договори, судові прецеденти, насамперед Рішення Європейського суду з прав людини) [33, с. 4].

Обстоювані Н. М. Наумовою ідеї лише частково можуть бути прийняті. Якщо з розмаїттям джерельної бази як ознакою комплексності у праві ще можна погодитися, то ознака правового матеріалу, що існує в нормативно-правових актах двох чи більше галузей права, на нашу думку, більшою мірою притаманна поняттю «міжгалузевий», ніж поняттю «комплексний». Саме тут доцільно дати відповідь на друге з поставлених нами вище питань: чи може існувати комплексний правовий інститут в межах однієї галузі права, тобто такий, що позбавлений міжгалузевої складової? Якщо це так, то напрошується єдиний логічний висновок – комплексний правовий інститут і міжгалузевий правовий інститут є нетотожними поняттями. Водночас потрібно додати, що нетотожність самих по собі понять не означає, що певний правовий інститут не може мати одночасно ознаки і того, і іншого – тобто ми не заперечуємо можливість існування комплексних міжгалузевих інститутів як комбінованого явища, а лише акцентуємо на нетотожності понять «комплексний правовий інститут» і «міжгалузевий правовий інститут».

На нашу думку, прикладом комплексного правового інституту, який належить лише одній галузі права, може бути інститут співучасті у кримінальному правопорушенні. Чому саме цей правовий інститут?

Передусім потрібно зазначити, що представники української теорії кримінального права переконані у тому, що співучасть володіє ознаками

кримінально-правового інституту. Як особливий кримінально-правовий інститут співучасть у кримінальному правопорушенні сприймають Г. П. Жаровська [38, с. 3], О. О. Кваша [39, с. 545-565; 40, с. 1], Ю. В. Абакумова [41], Р. С. Орловський [42], І. І. Митрофанов і А. М. Притула [43, с. 5], А. А. Вознюк [44, с. 105-110], Д. М. Горбачов [45, с. 124], О. О. Дудоров і К. П. Задоя [46], О. О. Житний [47], О. І. Саско [48], З. А. Тростюк [49], О. В. Ус [50]. Крім згаданих вище спеціалістів, позицію про належність співучасті у кримінальному правопорушенні до інститутів кримінального права поділяють майже всі вітчизняні науковці, що набуло відображення у відповідній науковій статті Великої української юридичної енциклопедії [51, с. 403].

Наступним аргументом є виключно кримінально-правова (тобто моногалузева, а не міжгалузева) природа інституту співучасті у кримінальному правопорушенні. Деякі інші кримінально-правові інститути «розпорошуються» за іншими галузями, що є свідченням їх міжгалузевої природи. Наприклад, інститут обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння (по суті, йдеться про виключення відповідальності) не є суто кримінально-правовим, оскільки трапляється в адміністративному деліктному праві (ст. 17 «Обставини, що виключають адміністративну відповідальність», ст. 18 «Крайня необхідність», ст. 19 «Необхідна оборона» КУпАП). Крім цього, відшкодування шкоди, завданої під час крайньої необхідності чи необхідної оборони, регулюється і в ЦК України. Так, ч. 1 ст. 1169. «Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист» передбачає: «1. Шкода, завдана особою при здійсненні нею права на самозахист від протиправних посягань, у тому числі у стані необхідної оборони, якщо при цьому не були перевищені її межі, не відшкодовується». Стаття 1171 ЦК України регулює правові відносини у сфері відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.

Окрім того, у досить близькій до кримінального права галузі адміністративного деліктного права інститут співучасті у правопорушенні не є предметом відповідного правового регулювання, як власне і в інших галузях права. Щоправда, у деяких процесуальних галузях права існує явище процесуальної співучасті, але для нього термін «співучасть» використовується лише з відповідною метою – визначення того, що з однієї сторони справи беруть участь кілька позивачів (або кілька відповідачів). Наприклад, процесуальна співучасть в адміністративному судочинстві розглядається як «врегульована нормами адміністративного процесуального законодавства участь в адміністративній справі двох і більше позивачів або відповідачів» [52, с. 227]. Звідси доходимо висновку – співучасть у кримінальному правопорушенні є правовим інститутом, що належить лише одній галузі права – кримінальному праву.

Наведемо тепер останній, третій аргумент. Співучасть у кримінальному правопорушенні є цільним єдиним правовим явищем, утвореним окремими частинами – відповідний розділ має шість статей (ст. ст. 26-31 КК України). До того ж окремі частини цього інституту трапляються і в інших нормах кримінального права – наприклад, ч. 5 ст. 68 КК України передбачає призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті; низка статей Особливої частини КК України містить елементи форм співучасті – вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб (ч. 3 ст.

110-2 КК України), організованою групою (ч. 3 ст. 109 КК України), участь у злочинній організації (ч. 2 ст. 255 КК України), сприяння учасникам злочинних організацій (ст. 256 КК України), врегулювання співучасті у військових кримінальних правопорушеннях (ч. 3 ст. 401 КК України) тощо.

Всі наведені норми поєднані загальним задумом – притягнути до відповідальності осіб, які, можливо, не брали безпосередньої участі у виконанні об'єктивної сторони кримінального правопорушення як виконавці, але їх протиправна поведінка перебувала у причинному зв'язку з діянням, вчиненим виконавцем.

На підставі цього можна виснувати, що зі структурно-функціонального погляду співучасть у кримінальному правопорушенні є цільним явищем, утвореним сукупністю окремих частин, які пов'язані одне з одним загальним задумом або призначенням, отже є комплексним правовим інститутом.

Таким чином, можемо дійти висновків, що співучасть у вчиненні кримінального правопорушення: 1) правовий інститут; 2) належить одній галузі права; 3) має комплексний характер.

Все наведене становить аргументи «до права» (*ad ius*) та аргументи «до закону» (*ad legem*) – на користь позиції щодо нетотожності понять «комплексний правовий інститут» і «міжгалузовий правовий інститут».

У зв'язку з наведеним нам необхідно визначитися зі своїм ставленням до юридичної природи інституту угод у кримінальному провадженні – він є комплексним чи міжгалузевим? Чи може він поєднує в собі і комплексну, і міжгалузеву складові?

Міжгалузовий характер правового інституту угод у кримінальному провадженні якнайкраще ілюструється правовими нормами щодо угод про примирення і тими правовими наслідками, які вони тягнуть.

Розглядаючи міжгалузеві зв'язки кримінального права і процесу, важливо розкрити питання про види угод про примирення, які мають різну правову природу – матеріальну чи процесуальну. Це питання є важливим для з'ясування, оскільки види і правові наслідки таких угод часто не розрізняють навіть представники правозастосовних органів, що авторка неодноразово спостерігала на практиці. Доречно нагадати, що у вітчизняній теорії кримінального права вже привертала увагу до плутанини, яку допускають практичні працівники щодо угод різної правової природи. Наприклад, О. О. Дудоров зазначає: «кримінальне провадження на підставі угод, про які йдеться в КПК, передбачає винесення обвинувального вироку і призначення покарання (хай і узгодженого сторонами відповідної угоди), чого не відбувається у випадку звільнення від кримінальної відповідальності, у тому числі на підставі ст. 46 КК. Розрізняються і коло тих кримінальних правопорушень, щодо яких застосовується кримінально-правове і кримінально-процесуальне примирення, а також підстави і порядок апеляційного оскарження відповідних судових рішень. На жаль, у судовій практиці згадані відмінності інколи ігноруються» [53, с. 76-86; 54, с. 82].

Про види угод про примирення. Угоди про примирення у кримінальному провадженні мають два різновиди, що відрізняються як відмінною юридичною природою, так і правовими наслідками.

Передусім – це угода про примирення на підставі ст. 46 КК України. Своїм підґрунтям має матеріальний субстрат – впливає з норм кримінального права (ст. 46 КК України). Правовим наслідком такої угоди є звільнення винного (підозрюваного, обвинуваченого) від кримінальної відповідальності. Таке судове рішення оформлюється ухвалою про звільнення від кримінальної відповідальності; відповідно до ч. 3 ст. 288 КПК України суд своєю ухвалою закриває кримінальне провадження та звільняє підозрюваного, обвинуваченого від кримінальної відповідальності у випадку встановлення підстав, передбачених законом України про кримінальну відповідальність. Оскільки обвинувальний вирок щодо такої особи не постановляється, покарання не призначається, у винуватого після звільнення від кримінальної відповідальності не виникає стан судимості.

Інша угода, за своєю правовою природою, є процесуальною – це угода про примирення, що передбачена положеннями глави 35 «Кримінальне провадження на підставі угод». Відповідно до ст. 471 КПК України, в угоді про примирення зазначаються її сторони, формулювання підозри чи обвинувачення та його правова кваліфікація із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, істотні для відповідного кримінального провадження обставини, розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, строк її відшкодування чи перелік дій, не пов'язаних з відшкодуванням шкоди, які підозрюваний чи обвинувачений зобов'язані вчинити на користь потерпілого, строк їх вчинення, *узгоджене покарання та згода сторін на його призначення або на призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням* (виділено нами – О. Г.), наслідки укладення та затвердження угоди, передбачені статтею 473 цього Кодексу, наслідки невиконання угоди. Отже, істотною відмінністю змісту цієї угоди порівняно з угодою про примирення на підставі ст. 46 КК України є вказівка на узгоджене покарання або узгоджене звільнення від його відбування з випробуванням. Угода про примирення процесуальної правової природи затверджується обвинувальним вирокom суду: якщо суд переконається, що угода може бути затверджена, він ухвалює вирок, яким затверджує угоду і призначає узгоджену сторонами міру покарання (ч. 1 ст. 475 КПК України). Таким чином, ця угода тягне для обвинуваченого більш суворі правові наслідки – судимість. Доречно підкреслити, що цей вид угоди про примирення є виключно процесуальним предметом регулювання, спрямованим на застосування положень, які не існують у матеріальному кримінальному законодавстві. Тобто йдеться про явище процесуальної надмірності (надлишковості), досліджене останнім часом у працях В. В. Навроцької [55, с. 6].

Висновки і пропозиції. Враховуючи наявність як матеріальних, так і процесуальних норм, які одночасно врегульовують умови і наслідки укладання обох вищеназваних типів угод у кримінальному провадженні, є підстави вважати цей правовий інститут міжгалузевим.

Комплексний характер інституту угод у кримінальному провадженні може бути доведений тим, що цей правовий інститут є цільним явищем, утвореним сукупністю окремих частин (правових норм), які пов'язані одне з одним загальним задумом або призначенням – врегулюванням кримінально-правового компромісу сторін кримінального провадження.

Таким чином, правові норми про угоди у кримінальному провадженні поєднують у собі ознаки як міжгалузевого, так і комплексного правового інституту.

Список використаної літератури

1. Туркота С. Виникнення та розвиток правового компромісу: історичні передумови. *Право України*. 2002. № 5. С. 46-51.
2. Іскендерова Г. Т. Історичні передумови запровадження угод у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. № 10-2. Том 2. С. 146-148.
3. Гайворонська І. Історичний розвиток мирного і компромісного вирішення кримінально-правових конфліктів на українських землях. *Юридична Україна*. 2008. № 5. С. 105-108.
4. Сіроткіна М. В. Теорія та практика реалізації права на компроміс у кримінальному процесі України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Київ: НАВС, 2021. 497 с.
5. Балов П. О. Спрощені порядки кримінального провадження у стадії досудового розслідування: дис. д-ра філософії. Спеціальність 081 Право. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. 252 с.
6. Басиста І. В. Практичні проблеми укладення угод про примирення у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 1. С. 11-19.
7. Глобенко Г. І. Інститут угоди як форма реалізації права на компроміс у кримінальному процесі. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 3 (33). С. 246-255.
8. Гринюк В. О. Функція обвинувачення в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та практичні проблеми реалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. 38 с.
9. Калиниченко А. Теоретичні аспекти судового компромісу в кримінальному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 147-152.
10. Кісліцина І. О. Роль прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод про визнання винуватості: питання теорії і практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2018. 23 с.
11. Лесяк О. О. Угода про визнання винуватості у кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Національна академія прокуратури України, 2015. 20 с.
12. Новак Р. В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2015. 214 с.
13. Пушкар П. В. Угода про визнання вини у сучасному кримінальному процесі: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Академія адвокатури України, 2005. 23 с.
14. Сасенко Г. Ю. Провадження на підставі угод у кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2017. 20 с.
15. Сачко О. В. Забезпечення верховенства права при застосуванні особливих форм, порядків та режимів кримінального провадження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2019. 38 с.
16. Таус М. М. Судове провадження на підставі угод у кримінальному процесі України: дис. д-ра філософії. Спеціальність 081 Право. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 290 с.
17. Трекке А. С. Кримінальне провадження на підставі угоди про визнання винуватості: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2018. 255 с.
18. Холодило П. В. Кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2017. 296 с.

19. Шкелебей В. А. Процесуальні засади звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям та примиренням винного з потерпілим: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2013. 18 с.
20. Глоба М. М. Застосування угод про примирення та визнання винуватості у кримінальному праві України: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08. Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2021. 227 с.
21. Большакова Д. О. Призначення заходів кримінально-правового характеру на підставі угоди про примирення та угоди про визнання винуватості: дис. ... д-ра філософії. Спеціальність 081 Право. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2024. 265 с.
22. Новохатська Д. В. Покарання та його призначення за злочини, що вчиняються через необережність: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2018. 18 с.
23. Усатий Г. О. Кримінально-правовий компроміс: монографія. Київ: Атіка, 2001. 128 с.
24. Музика Л. А. Концепція цивільно-правової політики України: монографія. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2020. 504 с.
25. Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. вищих навч. закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
26. Загальна теорія права. Нормативний курс: підруч. Для студ.-юристів / Кол. авт.; за ред. доктора юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. 2-е вид., стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 596 с.
27. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
28. Драгомерецький М. М. Міжгалузеві інститути права у правовому розвитку: дис. д-ра філософії. Спеціальність 081 Право. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2023. 213 с.
29. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-т. Харків: Право, 2016. Т. 3. Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин (голова) та ін.: Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 952 с.
30. Скаун О. Ф. Теорія права і держави: підруч. 2-е видання. Київ: Алерта, 2010. 528 с.
31. Левицька Н. О. Міжгалузеві нормативно-правові інститути: деякі теоретичні питання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. № 14. Т. 1. С. 22-24.
32. Драгомерецький М. М. Міжгалузеві інститути права: правова природа і підходи до розуміння: Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2021. № 53. С. 21-25.
33. Наумова Н. М. Недоторканність житла як комплексний міжгалузевий правовий інститут: теоретико-правова характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. 18 с.
34. Гуртова К. М. Сучасні науково-концептуальні підходи щодо розуміння поняття «комплексний міжгалузевий правовий інститут». Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. Вип. 85. Частина 1. С. 46-53.
35. Манько Д. Г. Міжгалузовість, комплексність, інтегративність як характеристики сучасного права. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022. № 4. С. 8-12.
36. Словник української мови. Том 4. І – М / ред колегія: І. К. Білодід (голова) та ін.; Київ: Наукова думка, 1973. 840 с.
37. Словник іншомовних слів / за ред. член-кор. АН УРСР О. С. Мельничука. Київ: Українська радянська енциклопедія, 1974. 776 с.
38. Жаровська Г. П. Співучасть у злочині за кримінальним правом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 20 с.
39. Кваша О. О. Інститут співучасті у злочині: окремі проблеми правотворення. Правотворення в Україні: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2010. С. 545-565.

40. Кваша О. О. Співучасть у злочині: сутність, структура та відповідальність: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2013. 36 с.
41. Абакумова Ю. В. Інститут співучасті в кримінальному праві України: природа, сутність, сучасні проблеми визначення: монографія / за ред. В. Г. Лукашевича. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2012. 320 с.
42. Орловський Р. С. Інститут співучасті в кримінальному праві України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019. 512 с.
43. Митрофанов І. І., Притула А. М. Співучасть у злочині: навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2012. 205 с.
44. Вознюк А. А. Інститут співучасті в кримінальному правопорушенні в проєкті нового Кримінального кодексу України. Проблеми впровадження нового Кримінального кодексу в правову систему України: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2021 р.) / редкол.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневецька. Харків: Право, 2021. С. 105-110.
45. Горбачов Д. М. Співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом (на прикладі злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2013. 226 с.
46. Дудоров О. О., Задоя К. П. Інститут співучасті у проєкті нового Кримінального кодексу України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 3. С. 387-393.
47. Житний О. О. Генезис інституту співучасті у злочині в кримінальному праві України під впливом норм міжнародного права. Право і безпека. 2012. № 4 (46). С. 155-160.
48. Саско О. І. Історія розвитку інституту співучасті на теренах становлення української держави. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2016. Випуск 38. Том 2. С. 78-82.
49. Тростюк З. А. Про деякі логічні дефекти регламентації інституту співучасті у злочині в Кримінальному кодексі України. Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С. 260-263.
50. Ус О. В. Інститут співучасті в кримінальному законодавстві України: порівняльно-правовий аспект. Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В. Я. Тацій. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2003. Вип. 59. С. 115-121.
51. Панов М. І. Інститут кримінального права. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. С. 403.
52. Бевзенко В. М. Інститут процесуальної співучасті в адміністративному судочинстві України: сутність та правове регулювання. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2010. Вип. 47. С. 222-227.
53. Дудоров О. О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим: проблеми правозастосування. Азовські правові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Бердянськ, 17-18 травня 2019 р. Бердянськ: ТОВ «Модем-1», 2019. С. 76-86.
54. Дудоров О. О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ: Ваіге, 2022. 632 с.
55. Навроцька В. В. Взаємозв'язки й колізії кримінального процесуального та кримінального законодавства України: реф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. 36 с.

References

1. Turkota, S. (2002). Vynyknennia ta rozvytok pravovoho kompromisu: istorychni pereumovy [Emergence and development of lawful compromise: historical prerequisites]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, 5, 46-51 [in Ukrainian].
2. Iskenderova, H. T. (2014). Istorychni pereumovy zaprovadzhennia uhod u kryminalnomu provadzhenni [Historical prerequisites to the implementation of plea bargains in criminal proceedings] *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya*

- riia: Yurysprudentsiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence, 10-2, vol. 2, 146-148 [in Ukrainian].
3. Haivoronska, I. (2008). Istorychnyi rozvytok mynogo i kompromisnogo vyrishennia kryminalno-pravovykh konfliktiv na ukrainskykh zemliakh [Historical development of peaceful and compromise resolution of criminal conflicts in Ukrainian lands]. Yurydychna Ukraina – Legal Ukraine, 5, 105-108 [in Ukrainian].
 4. Sirotkina, M. V. (2021). Theory and practice of exercising the right to tradeoff in a criminal process of Ukraine: Doctor's thesis in the specialty 12.00.09. Kyiv: National Academy of Internal Affairs [in Ukrainian].
 5. Balov, P. O. (2024). Simplified procedures of criminal proceedings in the stage of pre-trial investigation. PhD's thesis in the specialty 081 Law. Khmelnytskyi: Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law [in Ukrainian].
 6. Basysta, I. V. (2017). Praktychni problemy ukladennia uhod pro prymyrennia u kryminalnomu provadzhenni [Practical problems of concluding reconciliation agreements in criminal proceedings]. Visnyk kryminalnogo sudochynstva – Criminal Justice Bulletin, 1, 11-19 [in Ukrainian].
 7. Hlobenko, H. I. (2024). Instytut uhody yak forma realizatsii prava na kompromis u kryminalnomu protsesi [Institute of agreement as a form of implementation the right to compromise in criminal proceedings]. Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy – Bulletin of the Criminological Association of Ukraine, 3, 246-255 [in Ukrainian].
 8. Hryniuk, V. O. (2017). Function of prosecution in criminal proceedings of Ukraine: legal, theoretical and practical problems of implementation. Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
 9. Kalynychenko, A. (2016). Teoretychni aspekty sudovoho kompromisu v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy [Theoretical aspects of judicial compromise in criminal proceedings of Ukraine]. Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economics and law, 3, 147-152 [in Ukrainian].
 10. Kislitsyna, I. O. (2018). The role of the prosecutor in criminal proceedings on the basis of agreements on the recognition of guilt: questions of theory and practice. Extended abstract of candidate's thesis. Odesa: National University «Odesa Law Academy» [in Ukrainian].
 11. Lelyak, O. O. (2015). The agreement on the recognition of guilt in criminal proceedings of Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Prosecutors of Ukraine [in Ukrainian].
 12. Novak, R. V. (2015). Criminal proceedings on the basis of agreements in Ukraine. PhD's thesis in the specialty 12.00.09. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
 13. Pushkar, P. V. (2005). Guilty pleas in modern criminal procedure: comparative legal research. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: Academy of Advocacy of Ukraine [in Ukrainian].
 14. Sayenko, G. Y. (2017). Proceeding on the basis of agreements in the criminal process of Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Internal Affairs [in Ukrainian].
 15. Sachko, O. V. (2019). Ensuring the rule of law in the application of special orders and modes of criminal proceedings. Extended abstract of doctor's thesis. Irpin: University of the State fiscal Service [in Ukrainian].
 16. Taus, M. M. (2021). Litigation based on agreements in criminal procedure of Ukraine. PhD's thesis in the specialty 081 Law. Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs [in Ukrainian].
 17. Trekke, A. S. (2018). Criminal proceedings on the basis of an agreement on the recognition of guilt. PhD's thesis in the specialty 12.00.09. Irpin: University of the State fiscal Service [in Ukrainian].
 18. Kholodylo, P. V. (2017). Criminal proceedings based on a guilty plea agreement. PhD's thesis in the specialty 12.00.09. Kyiv: National Academy of Internal Affairs [in Ukrainian].
 19. Shkelebey, V. A. (2013). The procedural fundamentals of a person's liberation from criminal responsibility in connection with the active repentance and reconciliation of the offender with the victim. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Internal Affairs [in Ukrainian].
 20. Globa, M. M. (2021). Application of the agreements on reconciliation and admission of guiltiness in the criminal law of Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv:

Yaroslav Mudry National Law University [in Ukrainian].

21. Bolshakova, D. O. (2024). Imposition of criminal legal measures on the basis of a reconciliation agreement and a plea agreement. PhD's thesis in the specialty 081 Law. Zaporizhzhia: Classical Private University [in Ukrainian].
22. Novohatska, D. V. (2018). Punishment and its imposition for the crimes are committed by negligence. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
23. Usaty, G. O. (2001). Criminal-legal compromise: monograph. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
24. Muzyka, L. A. (2020). Conception of a civil and legal policy of Ukraine. Kyiv: Palyvoda A. V. [in Ukrainian].
25. Zvick, M. V., Petryshyn, O. V., Avramenko, L. V. (2009). General theory of state and law. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
26. Bobrovnyk, S. V. (Ed.). (2023). General theory of law. Kyiv: Yurincom Inter [in Ukrainian].
27. Husariev, S. D., Tykhomyrov, O. D. (Eds.). (2017). Theory of state and law. Kyiv: NAVS, Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
28. Dragomeretsky, M. M. (2023). Interbranch institutes of law in legal development. PhD's thesis in specialty 081 Law. Odesa: National University «Odesa Law Academy» [in Ukrainian].
29. Petryshyn, O. V. (Eds.). (2017). Great Ukrainian Legal Encyclopedia. (Vol. 3). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
30. Skakun, O. F. (2010). Theory of state and law. Kyiv: Alerta [in Ukrainian].
31. Levyt'ska, N. O. (2015). Mizhhaluzevi normatyvno-pravovi instytuty: deiaki teoretychni pytannia [Interbranch regulatory-legal institutes: some theoretical questions]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence, 14, vol. 1, 22-24 [in Ukrainian].
32. Dragomeretsky, M. M. (2021). Mizhhaluzevi instytuty prava: pravova pryroda i pidkhody do rozuminnia [Inter-branch legal institutions: legal nature and approaches to understanding]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence, 53, 21-25 [in Ukrainian].
33. Naumova, N. M. (2017). Inviolability of home as a complex interbranch legal institute: theoretical and legal characteristics. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
34. Hurtova, K. M. (2024). Suchasni nauково-kontseptualni pidkhody shchodo rozuminnia poniattia «kompleksnyi mizhhaluzevyi pravovy instytut» [Modern scientific and conceptual approaches to understanding the concept of «complex interbranch legal institution»]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Law Series, 85, part 1, 46-53 [in Ukrainian].
35. Manko, D. H. (2022). Mizhhaluzevist, kompleksnist, intehrativnist yak kharakterystyky suchasnoho prava [Interbranchy, complexity, integrity as characteristics of modern law]. Aktualni problemy vitchyznanoi yurysprudentsii – Current problems of domestic jurisprudence, 4, 8-12 [in Ukrainian].
36. Bilodid, I. K. (Eds.). (1973). Dictionary of Ukrainian language. Vol. 4. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
37. Melnychuk, O. S. (Ed.). (1974). Dictionary of foreign words. Kyiv: Ukrainska radianska entsyklopediia [in Ukrainian].
38. Zharovska, H. P. (2004). The complicity in crime according to Ukrainian criminal law. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences [in Ukrainian].
39. Kvasha, O. O. (2010). Instytut spivuchasti u zlochini: okremi problemy pravotvorennia [Institute complicity in a crime: some problems of lawmaking]. Pravotvorennia v Ukraini: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty. 545-565 [in Ukrainian].
40. Kvasha, O. O. (2013). Complicity in crime: essence, structure and responsibility. Extended abstract of doctor's thesis. Kyiv: V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences [in Ukrainian].
41. Abakumova, Y. V. (2012). Institute of complicity in the criminal law of Ukraine: monograph. Zaporizhzhia: Classical Private University [in Ukrainian].

42. Orlovskiy, R. S. (2019). Institute of complicity in the criminal law of Ukraine. Doctor's thesis in the specialty 12.00.08. Kharkiv: Yaroslav Mudryi National Law University [in Ukrainian].
43. Mytrofanov, I. I., Prytula, A. M. (2012). Complicity in a crime. Odesa: Phenix [in Ukrainian].
44. Vozniuk, A. A. (2021). The Institute of Complicity in a Criminal Offense in the Draft of the New Criminal Code of Ukraine. Problems of implementing the new Criminal Code into the legal system of Ukraine: Proceedings of the International Scientific Conference (pp. 105-110). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
45. Gorbachov, D. M. (2013). Complicity in crimes with a special subject (on example the crimes in the field of official activities and professional activities related to the provision of public services). PhD's thesis in specialty 12.00.08. Kyiv: V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences [in Ukrainian].
46. Dudorov O. O., Zadoya K. P. (2023). Instytut spivuchasti u proiekti novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [The Institute of Complicity in the Draft of the New Criminal Code of Ukraine]. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal, 3, 387-393 [in Ukrainian].
47. Zhytnyi, O. O. (2012). Henezys instytutu spivuchasti u zlochyni v kryminalnomu pravi Ukrainy pid vplyvom norm mizhnarodnoho prava [The genesis of the institute of complicity in the criminal law of Ukraine under the influence international law]. Pravo i bezpeka – Law and Security, 4, 155-160 [in Ukrainian].
48. Sasko, O. I. (2016). Istoriia rozvytku instytutu spivuchasti na terenakh stanovlennia ukrainskoi derzhavy [The history of the development of the institute of complicity in the vast establishment of the Ukrainian state]. Naukovii visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Law Series, 38, vol. 2, 78-82 [in Ukrainian].
49. Trostiuk, Z. A. (2010). Pro deiaki lohichni defekty rehlamentatsii instytutu spivuchasti u zlochyni v Kryminalnomu kodeksi Ukrainy [On some logical defects in the regulation of the institute of complicity in a crime in the Criminal Code of Ukraine]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of the Kyiv University of Law, 2, 260-263 [in Ukrainian].
50. Us, O. V. (2003). Instytut spivuchasti v kryminalnomu zakonodavstvi Ukrainy: porivnialno-pravovyi aspekt [Institute of complicity in criminal legislation of Ukraine: comparative aspect]. Problemy zakonnosti – Legality issues, 59, 115-121 [in Ukrainian].
51. Panov, M. I. (2017). Institute of criminal law. Great Ukrainian Legal Encyclopedia. (Vol. 17 Criminal Law). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
52. Bevzenko, V. M. (2010). Instytut protsesualnoi spivuchasti v administratyvnomu sudochynstvi Ukrainy: sutnist ta pravove rehuliuвання [Institute of procedural participation in administrative proceedings of Ukraine: essence and legal regulation]. Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky – State and law. Legal and political sciences, 47, 222-227 [in Ukrainian].
53. Dudorov, O. O. (2019). Exemption from criminal liability in connection with the reconciliation of the offender with the victim: problems of law enforcement. Azov legal readings: proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 76-86). Berdiansk: TOV «Modem-1» [in Ukrainian].
54. Dudorov, O. O. (2022). Criminal law problems of modern Ukraine (selected works). Kyiv: Vaite [in Ukrainian].
55. Navrotska, V. V. (2025). Interrelationships and conflicts of Criminal Procedure and Criminal Law of Ukraine. Extended abstract of doctor's thesis. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].

Стаття надійшла 10.09.2025 р.

O. S. Hadzhuk, Doctor of Philosophy in the Field of Jurisprudence, Attorney,
Heaf of AA LAW FIRM HADZHUK AND PARTNERS
e-mail: o.hadzhuk@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-0185-9415>

PLEA AGREEMENTS IN CRIMINAL PROCEEDING AS A COMPLEX INTERBRANCH LAW INSTITUTE

Summary

The article explores agreements in criminal proceedings in the aspect of the interbranch connection between criminal law and the process.

A central focus of the study are theoretical discussions on the correlation between the concepts of “complex law institute” and “interbranch law institute”.

An important concern raised in the study is a theoretical view, according to which a complex law institute does not always have an interbranch feature. This view is supplemented with new arguments.

The author’s position on the concept of “complex law institute” has been developed. It is determined that a complex is a certain whole, single object (phenomenon), formed by separate parts that are connected to each other by a basic idea or purpose. It has been proven that a law institute can simultaneously have the characteristics of being complex and interbranch.

The article further argues that agreements in criminal proceedings are a law institute that combines the features of both complex and interbranch.

Types of agreements (it is about conciliation agreement and plea bargain) in criminal proceedings are distinguished based on the legal consequences they entail. Taking into account the presence of both substantive and procedural norms that simultaneously regulate the conditions and consequences of concluding both of the above-mentioned types of agreements in criminal proceedings, there are reasons to consider this law institute to be interbranch.

The complex nature of the institute of agreements in criminal proceedings can be proven by the fact that this law institute is a holistic phenomenon formed by an aggregate of individual parts (legal norms) that are connected to each other by a basic idea or purpose – the settlement of the criminal-law compromise of the parties to criminal proceedings.

Keywords: criminal law, criminal procedure, interbranch connections, complex law institute, interbranch law institute, conciliation agreement, plea bargain, compromise in criminal law.